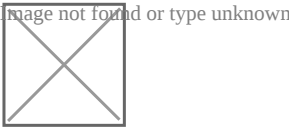
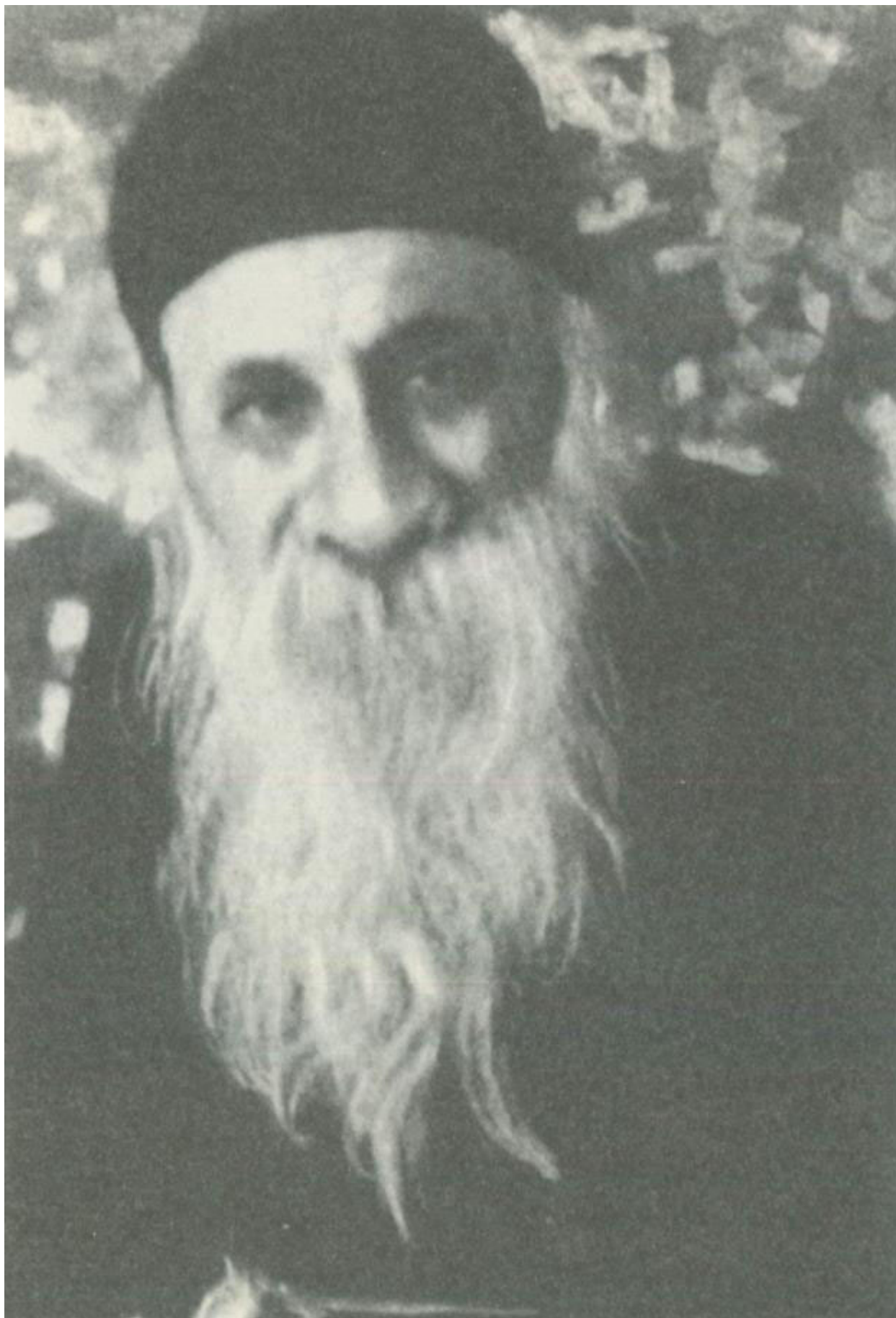

29 Μαρτίου 2025

Μοναχός Θεόκτιστος Εσφιγμενίτης (1822 - 29 Μαρτίου 1917)

/ [Συναξαριακές Μορφές](#)

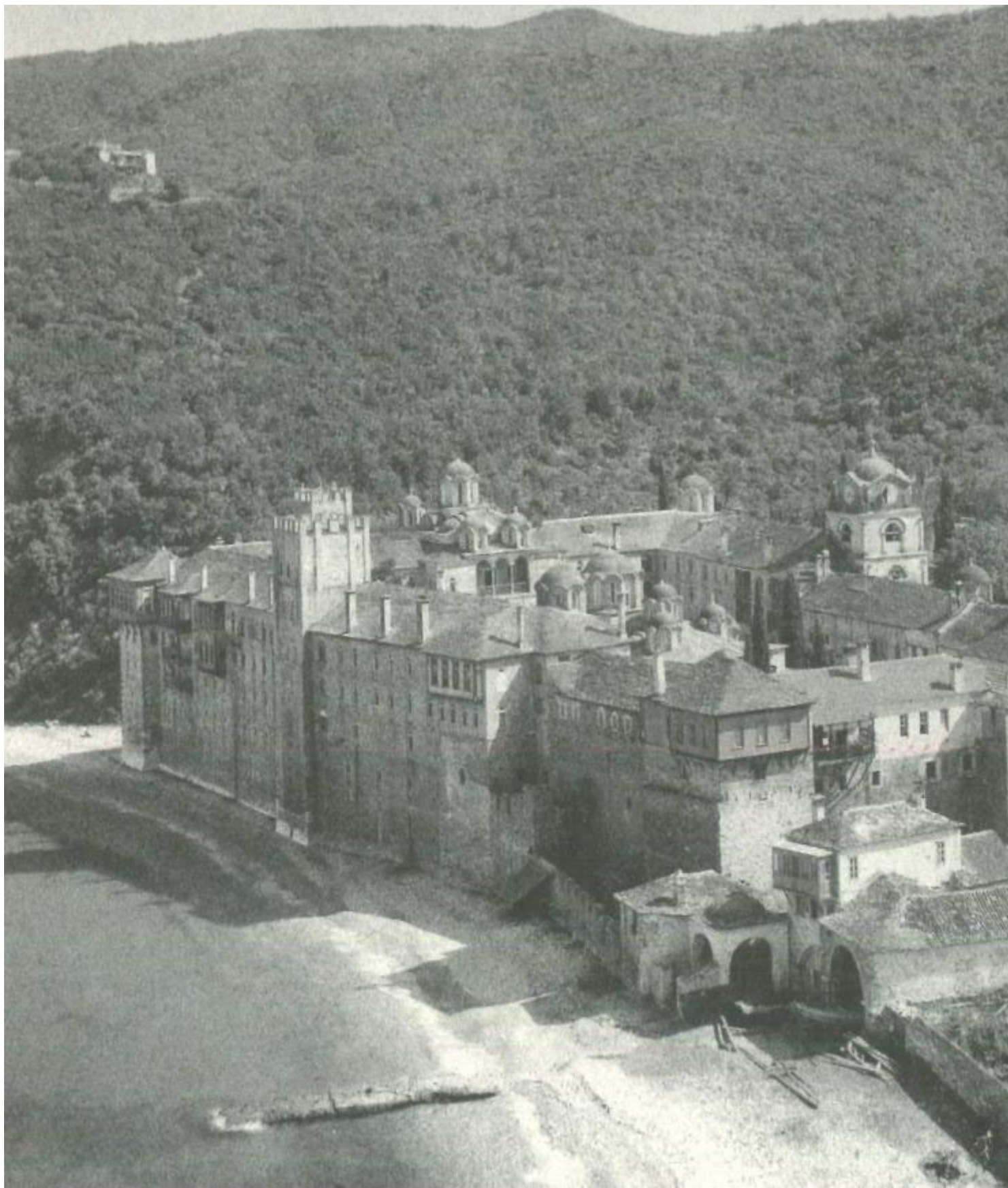

Γέροντας Θεόκτιστος Εσφιγμενίτης, ο περιβόητος ασκητής της Πάτμου.

Ο Μικρασιάτης αναχωρητής Θεόκτιστος νέος έρχεται στον Άγιον Όρος. Η μονή Εσφιγμένου του δίνει ένα κελλί της για τις πρώτες ουράνιες αναβάσεις του. Ύστερα από μία πορεία μέσω Ιεροσολύμων και Σάμου προς ανεύρεση της ιερής ησυχίας καταλήγει στο ιερό νησί της Αποκαλύψεως. Οι πιο απαραμύθητοι τόποι της Πάτμου τον φιλοξενούν επί μισό περίπου αιώνα.

Ο Θεός ήταν παντοτεινή συντροφιά του. Δεν έπασχε ποτέ από μοναξιά και ας ήταν πάντα μόνος. Όταν του τέλειωσε κάποτε το νερό, η προσευχή του έφερε ένα σύννεφο να τον ξεδιψάσει και να γεμίσει τη στέρνα του. Τα φίδια ήταν φίλοι του, δεν τα φοβόταν, όπως ο Αδάμ πριν την πτώση. Τον έβλεπαν να μην πατά στη γη. Η προσευχή του θαυματουργούσε. Ο δαίμονας παρότι τον μετακινούσε από τόπο σε τόπο, δεν μπορούσε να τον νικήσει.

Ιερά Μονή Εσφιγμένου (φωτ. 1913)

Απλός, λιτός, καταδεκτικός, μεγάλος νηστευτής, εργατικός σε όλη του τη ζωή. Περιστατικά και γεγονότα τον φανερώνουν διορατικό, προορατικό και αδιάλειπτα

προσευχόμενο. «Αισθάνομαι τόση γλυκύτητα, έλεγε, ώστε δεν μπορώ να κοιμηθώ το βράδυ. Όταν λέω την εύχή είναι σαν να ακούω χιλιάδες αγγέλους να ψάλλουν». Η μελέτη της Αγίας Γραφής και η συχνή θεία Μετάληψη τον αναπτέρωναν. Γνήσιος απόγονος των ιεροπρεπών Κολλυβάδων.

Στα τέλη του σχεδόν τυφλώθηκε και κουφάθηκε. Δεν εμποδιζόταν όμως να έχει στραμμένα τα μάτια του μόνιμα στον ουρανό και ν' ακούει αγγελικούς ύμνους. Ο παλαιός Εσφιγμενίτης την αυστηρότητά του όλη τη φύλαγε για τον εαυτό του. Είχε γίνει ο παρήγορος αδελφός όλων των πονεμένων της Πάτμου. Στη δύση του βίου του τον επισκέφθηκε ένας ξένος περιηγητής. Να πως τον περιγράφει: «Περικυκλωμένος από μουχλιασμένους τοίχους, κατοικώντας εδώ που δεν μπορεί να βλέπη τις καλλονές του νησιού ούτε να ατενίζει τα μεγαλεία της θαλάσσης, εδώ που ούτε δύσις μπορεί να τον φωτίση, υπομένοντας την μοναξιά και σπανίως δεχόμενος κανένα επισκέπτη: Ιδού ο ερημίτης της Πάτμου. Λίγη κίνηση και δραστηριότητα έχει το νησί, μα αυτός edιάλεξε αυτή την εγκλείστρα για να αποφύγη κι αυτήν την ολίγη. Το βλέμμα του πάντα κυττάζει ψηλά. Μήπως έτσι στρέφει τις σκέψεις του μακριά από την γη υψώνοντας μάτια και καρδιά προς τον ουρανό; Τα μαλλιά του και τα μουστάκια του ήταν μακριά. Η όψις του έδειχνε καλωσύνη και εξυπνάδα. Πότε-πότε εφαινετο μια λάμψις στα μάτια του που έδειχνε την παληά του ζωτικότητα. Μας προσκάλεσε να μπούμε στο σπίτι του, ένα δωμάτιο χτισμένο στην άκρη των ερειπίων, τρία μέτρα μάκρος και δυόμισυ πλάτος... Στρέφοντας γύρω μου είδα από το ανοικτό παράθυρο ένα πολύ μικρό δωματιάκι που του χρησίμευε ως προσευχητάριο. Τα μικρά του παράθυρα ήταν κλεισμένα και τα μόνα αντικείμενα μέσα σ αυτό ήταν μερικά κεριά, ένα μικρό αναλόγιο με μία μικρή ανοικτή βίβλο και ένα ανθρώπινο κρανίο με ένα μαύρο σταυρό ζωγραφισμένο στο μέτωπο. Ήταν κάτι που προξενούσε εντύπωση και επεζήτησα να μάθω την σημασία του. Ιδού τα ίδια του τα λόγια: "Το έχω για να το κυττάζω. Μου λέγει πως θα είμαι μετ' ολίγον. Με κάνει ταπεινόν και με ετοιμάζει διά τον θάνατον και διά τα μετά θάνατον... Παρακαλώ τον Θεόν να συγχωρήση όλες τις αμαρτίες μου και τέλος να με πάρη στον ουρανό. Βαδίζω προς τον θάνατο και θα εμφανισθώ ενώπιον του Θεού. Διά τούτο σκέπτομαι ποιαν απάντησιν θα του δώσω..."».

Ιερά Μονή Εσφιγμένου, διά χειρός Ράλλη Κοψίδα

Image not found or type unknown

Ιερά Μονή Εσφιγμένου, διά χειρός Ράλλη Κοψίδα

Ετοίμασε το μνήμα του πλησίον του Σπηλαίου της Αποκαλύψεως του Ευαγγελιστού Ιωάννου του Θεολόγου. Στις 29.3.1917, Μεγάλη Τετάρτη, δύοντος του ηλίου, έδυσε ο ενενηνταπεντάχρονος αναχωρητής, παρέδωσε ειρηνικά το πνεύμα του για να εορτάσει, ο έτοιμος από καιρό, το αιώνιο Πάσχα της ατέρμονης και ανεκκλάλητης ευφροσύνης.

Το Βραβείον της μονής του καταλήγει: «Διέτριψε δ' εν Πάτμω επί 45 έτη εις διάφορα ερημητήρια και άβατα μέρη, σεβόμενος παρά πάντων ένεκα του εναρέτου βίου αυτού. Κατατάξαι δ' αυτού το πνεύμα μετά των δικαίων ο Κύριος».

Πηγές - Βιβλιογραφία:

Ηλία Μαστρογιαννόπουλου αρχιμ., Άγιες μορφές στην Πάτμο, Αθήναι 1966, σσ. 58-

66. Του αυτού, Άγιες Μορφές της Νεωτέρας Ελλάδος, Αθήναι δ.χ. σσ. 62-71.
Χρυσοστόμου Γ., Φλωρεντή διακόνου, Βραβείον της Ιεράς Μονής Αγίου Ιωάννου
του Θεολόγου, Αθήναι 1980, σ. 128.

Πηγή: Μοναχού Μωυσέως Αγιορείτου, «Μέγα Γεροντικό, ενάρετων αγιορειτών του
εικοστού αιώνας, Τόμος Α΄ 1901-1955, σελ.140-142.